

**Briuselis, 2025 m. gegužės 14 d.
(OR. en)**

8906/25

COH 73	ENV 332
CLIMA 146	ENER 125
CADREFIN 45	COMPET 363
POLGEN 43	AGRI 189
PECHE 133	JEUN 73
POLMAR 28	MI 299
ECOFIN 538	RECH 209
EMPL 179	SOC 281
SUSTDEV 29	TRANS 177
EDUC 153	MIGR 165

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2025 m. gegužės 13 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Komisijos dok. Nr.:	COM(2025) 196 final
Dalykas:	KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ KOMITETUI dėl ES makroregioninių strategijų įgyvendinimo

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2025) 196 final.

Pridedama: COM(2025) 196 final

Bruselis, 2025 05 13
COM(2025) 196 final

**KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS
EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ
KOMITETUI**

dėl ES makroregioninių strategijų įgyvendinimo

{SWD(2025) 116 final}

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ KOMITETUI

dėl ES makroregioninių strategijų įgyvendinimo

1. ĮVADAS

ES makroregioninės strategijos yra politinio bendradarbiavimo sistemos apibrėžtoje geografinėje teritorijoje, kurias tvirtina Europos Vadovų Taryba. Visos atitinkamos geografinės vietovės šalys, nepriklausomai nuo to, ar jos yra ES valstybės narės, dalyvauja kaip lygiavertės partnerės. Įgyvendinant makroregionines strategijas dėmesys skiriamas ne vienkartinėi veiklai, kurios pradžia ir pabaigos data yra nustatyta iš anksto. Priešingai, jomis siekiama pokyčių politikos lygmeniu, laikantis tarpsektorinės perspektyvos ir įgyvendinant įvairius veiksmus. Siekiant įgyvendinti šį požiūrį, pagal strategijas sutelkiami ištekliai ir suburiami atitinkami suinteresuotieji subjektai.

Ketrios makroregioninės strategijos apima 19 ES šalių ir 10 ES nepriklausančių šalių. Tos strategijos yra:

- ES Baltijos jūros regiono strategija (2009 m.);
- ES strategija dėl Dunojaus regiono (2011 m.);
- ES strategija dėl Adrijos ir Jonijos jūrų regiono (2014 m.) ir
- ES strategija dėl Alpių regiono (2015 m.).

Nuo 2016 m., kaip prašė Taryba¹, Komisija kas dvejus metus skelbia keturių strategijų įgyvendinimo ataskaitą. Šis dokumentas – penktoji tokia ataskaita, apimanti laikotarpį nuo 2022 m. vidurio iki 2024 m. vidurio. Ji papildyta Komisijos tarnybų darbinio dokumentu, kuriame pateikiama konkreti informacija apie kiekvieną strategiją.

Ši ataskaita, atsižvelgiant į Tarybos prašymą, susijusi tik su makroregioninėmis strategijomis. Ji neapima keturių jūrų baseinų strategijų įgyvendinimo. Tai panašaus pobūdžio bendradarbiavimo sistemos, tačiau jų dėmesio centre – laivininkystės veikla. Tačiau, kadangi šių dviejų rūšių strategijos yra panašios, labai svarbu, kad jas įgyvendinant būtų aktyviau keičiamasi informacija ir koordinuojami veiksmai, ir tai nurodyta šioje ataskaitoje.

2. ILGALAIKĖ RAIDA

Kad verta persvarstyti strategijas ir kaip jos veikia, taip pat koreguoti jų veiksmų planus, kad jie atspindėtų kintančią aplinką ir būtų pritaikyti prie naujų, dar tik atsirandančių poreikių ir uždavinių, pripažįstama plačiai. Būtent todėl, atsižvelgiant į praėjusį laiką ir pastarojo meto krizes, pradėti strategijų persvarstymo procesai. Šie procesai apima prioritetų persvarstymą, naujų elementų įtraukimą ir didesnę strategijų orientavimą į rezultatų įtvirtinimą. Strategijų persvarstymo procesai buvo vykdomi įvairiais būdais. Formalių tokių persvarstymų taisyklių nėra, todėl kiekvienai strategijai galėjo būti parengtos tik jai skirtos procedūros.

2023–2024 m. pirmą kartą persvarstytas **Adrijos ir Jonijos jūrų regiono strategijos** veiksmų planas. Nuo 2014 m., kai strategija buvo priimta, dešimtmetį regione ženklino kelios krizės, įskaitant COVID-19 pandemiją ir Rusijos agresijos karą prieš Ukrainą. Be to,

¹ Tarybos išvados dėl ES strategijos dėl Alpių regiono, 32 punktas:

https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/cooperate/macro_region_strategy/pdf/eusalp_council_conclusions_27112015.pdf.

pripažinta, kad Adrijos ir Jonijos jūrų regionas yra pasaulinės klimato krizės karštas taškas, kuriame juntamas klimato kaitos, biologinės įvairovės nykimo, dykumėjimo, sausrų ir ekstremalių meteorologinių reiškinių poveikis. Šios grėsmės neigiamai veikia apsirūpinimo maistu saugumą, vystymosi galimybes ir regiono gyventojų gerovę. Remiantis neseniai paskelbtais Eurostato duomenimis, Pietryčių Europos šalyse labai mažėja gyventojų skaičius. Šie demografiniai pokyčiai kelia didelių ekonominių ir socialinių iššūkių. Todėl į persvarstytą veiksmų planą taip pat įtrauktas socialinis ramstis, kurio dėmesio centre – jaunimo dalyvavimas ir užimtumas, geresnis bendradarbiavimas ir koordinavimas darbo sąlygų klausimais, taip pat lyčių lygybė ir socialinės inovacijos.

Be to, vienu iš svarbiausių Europos Sąjungos prioritetų tapo plėtra. Tai ypač svarbu regione, kuriame šalių kandidačių yra daugiau nei ES valstybių narių, todėl plėtra įtraukta kaip kompleksinė tema į visus persvarstyto veiksmų plano ramsčius.

Šiuo metu persvarstymo procesas artėja prie pabaigos, o naujasis veiksmų planas bus pradėtas įgyvendinti pirmąjį 2025 m. pusmetį.

Be to, pirmą kartą persvarstomas ir **Alpių regiono strategijos** veiksmų planas, siekiant jį labiau suderinti su ES žaliaisiais ir skaitmeniniais tikslais, taip pat supaprastinti strategijos valdymą ir sukurti techninės paramos struktūrą. Procesas pradėtas 2023 m. pabaigoje įsteigus darbo grupę. Tikimasi, kad veiksmų planas bus baigtas persvarstyti iki 2025 m. pabaigos.

Įgyvendinant **Baltijos jūros regiono strategiją** dalyvaujančios šalys atnaujindamos savo strategijos veiksmų planą laikosi laipsniškesnio požiūrio ir jį persvarsto kas kelerius metus, siekdamos užtikrinti, kad jis išliktų aktualus ir atitiktų kintančius prioritetus, uždavinius ir galimybes. Naujausia versija parengta 2021 m. Pradėtas tolesnis persvarstymo procesas, kurį planuojama užbaigti 2026 m.

Dunojaus regiono strategijos veiksmų planas buvo išsamiai persvarstytas 2020 m. Pastaruoju metu Dunojaus regiono strategijai pirmininkavusios valstybės pradėjo procesą, kuriuo siekia pritaikyti strategiją instituciškai ir pagal temas, taip šiuo metu išvengdamos būtinybės persvarstyti veiksmų planą.

3. ŽALIOSIOS, SKAITMENINĖS IR SAŽININGOS PERTVARKOS ĮGYVENDINIMAS

Išvadose dėl ketvirtosios ataskaitos dėl makroregioninių strategijų įgyvendinimo² Taryba pripažino, kad strategijos yra naudingos priemonės siekiant žaliosios, skaitmeninės ir sąžiningos pertvarkos, taip pat regionų vystymosi ir augimo. Tvarumas nuo pat pradžių buvo svarbi visų keturių makroregioninių strategijų tema. Daugiausia dėmesio skirta **žaliajai** pertvarkai ir aplinkos tvarumui, įskaitant tvarų žemės ūkį, atliekų tvarkymo ir nuotekų valymo gerinimą, biologinės įvairovės išsaugojimą, žiedinę ekonomiką, pavojų aplinkai šalinimą ir klimato srities veiksmus, įskaitant išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimą. Įgyvendinant strategijas pripažįstamas labai svarbus **skaitmenizacijos** vaidmuo skatinant ekonomikos augimą ir inovacijas. Parama skiriama skaitmeninei infrastruktūrai, įgūdžiams ir paslaugoms plėtoti, kad būtų gerinamas sąsajumas, konkurencingumas ir veiksmingumas, inicijuojant veiklą, kuria skatinama skaitmenizacija visuose sektoriuose, pavyzdžiui, švietimo, jūrų transporto ir geresnio valdymo.

Žalioji ir skaitmeninė pertvarka suteikia naujų galimybių ir yra būtina siekiant išlaikyti ES konkurencingumą užtikrinant gerą Europos žmonių gyvenimo kokybę. Tačiau šie procesai taip pat skatina struktūrinius pokyčius, kuriems reikia rėmimo politikos, kad būtų užtikrinta **sąžininga** pertvarka, kuria atsižvelgiama į pažeidžiamiausius asmenis, įmones ir regionus.

² 11060/23, 2023 m. birželio 27 d., Briuselis.

Todėl įgyvendinant makroregionines strategijas inicijuota daug iniciatyvų socialinėje ir ekonomikos srityse.

Projektų ir procesų pavyzdžiai

Įgyvendinant projektą **ADRIONCYCLETOUTOUR**³(INTERREG Italija ir Slovėnija, 2021–2027 m. ERPF Friulis–Venecija Džulija, INTERREG Italija ir Kroatija) siekiama, kad vietovė taptų patrauklesnė ir prieinamesnė skatinant darnų turizmą, susijusį su dviračiais.

Projektu **AMETHYST**⁴ (INTERREG Alpių erdvė) siekiama remti vietinių vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ekosistemų Alpėse diegimą, kad būtų sudarytos sąlygos nuo anglies dioksido nepriklausomam gyvenimo būdai Alpėse. Projekto partneriai stiprina valdžios institucijų vaidmenį didindami jų gebėjimus, kurdami paramos paslaugas vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių sprendimams diegti ir įtraukdami vandenilį iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių į vietos ir regionines energetikos strategijas ir planus.

Įgyvendinant projektą **Living Rivers**⁵ (*Gyvos upės*) (LIFE) prisidedama prie trečiojo Dunojaus upės baseino valdymo plano įgyvendinimo, nes, valdant saugomas teritorijas ir tvariai valdant miškininkystę, žemę ir žuvininkystę, įgyvendinamos hidromorfologinio poveikio šalinimo priemonės, siekiama Vandens pagrindų direktyvos ir Buveinių direktyvos ekologinių tikslų.

Neseniai į transeuropinį transporto tinklą įtrauktos geležinkelio linijos **Kuneo – Ventimilja** ir **Nica – Brėjus prie Ruaja**, suteikiant galimybę finansavimą joms gauti pagal Europos infrastruktūros tinklų priemonę.

Įgyvendinant Baltijos jūros projektą **e-Nav**⁶ (INTERREG Baltijos jūros regionas) kuriami naujos kartos navigaciniai produktai ir paslaugos, atitinkantys naujus tarptautinius standartus, sudarant sąlygas jūrų institucijoms ir organizacijoms užtikrinti saugesnę, labiau suderintą ir ekologiniu požiūriu veiksmingesnę navigaciją Baltijos jūroje.

Įgyvendindamas projektą **Plan-C**⁷ (INTERREG Dunojaus regionas) jo konsorciumas, kurį sudaro 14 partnerių iš devynių Dunojaus regiono šalių, siekia skatinti pertvarkyti plastikų vertės grandinę regione taip, kad ji būtų žiediškesnė, sudarydamas sąlygas tarptautiniam plastiko perdirbėjų ir (arba) gamintojų ir mašinų pramonės bendradarbiavimui.

Projekto **SI4CARE**⁸ (INTERREG programa ADRION) dėmesio centre – socialinės inovacijos, susijusios su integruotomis sveikatos priežiūros paslaugomis senėjančiai visuomenei Adrijos ir Jonijos jūrų regione. Jis sudaro palankesnes sąlygas sukurti veiksmingą tarptautinę ekosistemą naudojantis bendradarbiavimo tinklu ir bendra strategija, įskaitant bandomuosius telemedicinos ir sveikatos priežiūros įstaigų prieinamumo projektus.

4. PARAMA ES PLĖTRAI

Vienas svarbiausių ES prioritetų tebėra Ukrainos, Moldovos ir Vakarų Balkanų šalių kandidačių integracija. Todėl Tarybos išvadose dėl ketvirtosios įgyvendinimo ataskaitos visi

³ <https://www.ita-slo.eu/en/adrioncycletour>

⁴ <https://www.alpine-space.eu/project/amethyst/>

⁵ <https://webgate.ec.europa.eu/life/publicWebsite/project/LIFE21-IPE-SK-LIFE-Living-Rivers-101069837/implementation-of-the-river-basin-management-plan-in-selected-river-sub-basins-in-slovakia>

⁶ <https://eng.gst.dk/danish-hydrographic-office/external-funded-projects/baltic-sea-e-nav>

⁷ <https://interreg-danube.eu/storage/media/01HWW4AXQ55QDGN5YV61J5N9Z3.pdf>

⁸ <https://si4care.adrioninterreg.eu/>

pagrindiniai suinteresuotieji subjektai raginami toliau nagrinėti, kaip naudoti makroregionines strategijas, kad būtų palengvinta ES plėtra, remiant ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą ir atsparumą bei stiprinant kaimyninių šalių tarpusavio pasitikėjimą.

Akivaizdus makroregioninio bendradarbiavimo privalumas yra tas, kad jis suteikia šalims kandidatėms galimybę dirbti vienodomis sąlygomis su ES valstybėmis narėmis. Be to, bendradarbiavimas įgyvendinant strategijas padeda paspartinti nacionalinės teisės aktų pritaikymo prie ES teisės procesą. Dėl jo sudaromos palankesnės sąlygos visais administraciniais lygmenimis stiprinti institucinius gebėjimus ir padedama supažindinti šalis kandidatės su ES finansavimo priemonių principais, visų pirma pasidalijamojo valdymo principu.

Šiam klausimui daugiausia dėmesio skiriama Adrijos ir Jonijos jūrų ir Dunojaus regionų strategijose. ES įsipareigojimu įgyvendinti Vakarų Balkanų žaliąją darbotvarkę⁹ ir didelėmis investicijomis pagal Ekonomikos ir investicijų planą¹⁰ bei vėlesnį naują ekonomikos augimo planą¹¹ pabrėžiama gero aplinkos valdymo svarba. Be to, stojimo procesas suteikia unikalią galimybę paspartinti perėjimą prie žalesnės ekonomikos. Todėl persvarstytame Adrijos ir Jonijos jūrų regiono strategijos veiksmų plane visais ramsčiais ir temomis bus prisidedama prie ES plėtros proceso, padedama šalims kandidatėms pasirengti stojimui ir siekti suderinimo su pagrindinėmis ES politikos sritimis.

Neseniai Dunojaus regiono strategijai pirmininkavusiose Ukrainoje, Slovėnijoje ir Austrijoje plėtra buvo integruota į beveik kiekvieną pagrindinę veiklą, be to, strategija padeda šalims kandidatėms suderinti savo teisės aktus su pagrindinėmis ES teisės nuostatomis, pavyzdžiui, vandentvarkos, transporto teisės aktų ir žaliosios pertvarkos srityse. Ji taip pat padeda šioms šalims vykdyti savo įsipareigojimus pagal asociacijos susitarimus su ES.

5. ATSAKAS Į RUSIJOS AGRESIJOS KARĄ PRIEŠ UKRAINĄ

Išvados dėl ketvirtosios ataskaitos dėl makroregioninių strategijų įgyvendinimo Taryba paskatino naudoti struktūras, strategijose numatytas Ukrainai remti ir nedelsiant prisidėti prie jos atstatymo. Taryba taip pat paragino įgyvendinant strategijas dalyvaujančias šalis ieškoti galimybių dar glaudžiau praktiškai bendradarbiauti su Ukraina ir Moldova.

Atsižvelgiant į tai imtasi kelių iniciatyvų. 2023 m. Dunojaus regiono strategijai pirmininkaujanti Slovėnija kartu su prioritetinių sričių koordinatoriais, Dunojaus pilietinės visuomenės forumu ir 2022 m. pirmininkavusia Ukraina 2023 m. metiniame forume surengė podiumo diskusiją *Ukrainos atsigavimas ir pertvarka pagal principą „iš apačios į viršų“*. *Ukrainos ir Moldovos kelias į ES*. Be to, 2023 m. Ukraina pirmą kartą buvo pakviesta dalyvauti Europos regionų ir miestų savaitėje. Joje Ukrainos tarptautinės politikos institutas kartu su Dunojaus ir Baltijos jūros regionų strategijomis surengė sesiją įgūdžių klausimais.

Taip pat kelių iniciatyvų imtasi atskirų prioritetinių sričių lygmeniu. Šios iniciatyvos apima pagalbą kuriant pabėgėlių koridorius tarp Europos Sąjungos ir Ukrainos, paramą geležinkelio linijų ir krovinių vežimo koridorių atidarymui iš naujo ir laipsnišką gamtinių dujų atsisakymą Dunojaus regiono šalyse kaip vieną svarbiausių prioritetų. Pagal prioritetinę sritį Žmonės ir įgūdžiai, kuriai pirmininkauja Austrija, Ukraina ir Moldova, ypatingas dėmesys skiriamas

⁹ https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/document/download/56db6af6-92c2-4ff7-a1ba-7e8893d8e7a8_en?filename=green_agenda_for_the_western_balkans_en.pdf

¹⁰ https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/document/download/30108255-efa8-4274-962a-c24faee32734_en?filename=communication_on_wb_economic_and_investment_plan_october_2020_en.pdf

¹¹ COM(2023) 691 final, 2023 11 8.

Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą padarinių šalinimui švietimo, socialinėse ir darbo sistemose. Be to, siekiant nustatyti būdus, kaip patenkinti Ukrainos pabėgėlių poreikius įgyvendinant Europos socialinio fondo projektus, buvo naudojamos Europos socialinio fondo Dunojaus valdymo institucijų tinklu.

Nepaisant to, kad Ukraina geografiškai yra už Baltijos jūros regiono ribų, 2022 m. antrąjį pusmetį pagal Baltijos jūros regiono strategiją buvo surengti keli renginiai, kuriuose dalyvavo Ukrainos atstovai, kad būtų išnagrinėtos galimos bendradarbiavimo sritys. Pagal strategiją 2022 m. gruodžio mėn. pradėtos pirmosios bendradarbiavimo su Ukraina iniciatyvos, o Ukrainos subjektai buvo pakviesti prisijungti prie projektų, finansuojamų pagal INTERREG Baltijos jūros regiono programą, kaip asocijuotieji partneriai.

6. SANGLAUDOS IR VIETOS POREIKIAIS GRINDŽIAMO VYSTYMOSI SKATINIMAS

Kaip nurodyta 9-ojoje sanglaudos ataskaitoje¹², per pastaruosius kelerius metus vykstant šalių tarpusavio konvergencijai ne visada vyko ir konvergencija šalių viduje, o geresnis ES regionų bendradarbiavimas galėtų padėti pasiekti labiau subalansuotą teritorinį vystymąsi. Regionai ir vietos valdžios institucijos įgyvendina daugiau kaip 70 proc. ES teisės aktų. Todėl reikia vykdyti vietos poreikiais grindžiamą politiką, kurioje daugiausia dėmesio būtų skiriama vietos ir regionų geriausiai praktikai kuriant kokybiškas darbo vietas ir skatinant inovacijas, našumą, įgūdžius, žaliąją ir skaitmeninę pertvarką.

Makroregioninėmis strategijomis ne tik remiami ES sanglaudos politikos tikslai, bet ir užtikrinama, kad šie tikslai būtų pritaikyti prie konkrečių jų regionų poreikių ir prioritetų. Alpių regiono strategija padeda įgyvendinti pažangiųjų kaimų koncepciją, kuria didinamas jų matomumas Europos lygmeniu ir kuri taip pat įtraukta į ilgalaikę kaimo vietovių viziją. Pagal programą „Europos horizontas“ finansuojamu tarpmakroregioniniu projektu SMART ERA¹³ siekiama kovoti su gyventojų skaičiaus mažėjimu kaimo vietovėse didinant jų patrauklumą. Įgyvendinant Baltijos jūros regiono strategiją tokiais projektais kaip *BSR Cultural Pearls*¹⁴, *BaMuR*¹⁵ ir *BALTIC UKH*¹⁶ padedama stiprinti socialinį atsparumą ir įgūdžius mažesniuose miestuose, didmiesčiuose ir savivaldybėse. Pagal Adrijos ir Jonijos jūrų regiono strategiją 2022 m. Trieste vyko žaliųjų ir pažangiųjų uostų renginys, kuriame, siekiant skatinti integruotą ir tvarią verslo praktiką, buvo suburti uostų verslo vietos suinteresuotieji subjektai. Izoloje (Slovėnija) organizuojama kasmetinė Viduržemio jūros pakrančių ir makroregioninių strategijų savaitė, suburianti vietos ir regionų valdžios institucijas, nacionalines vyriausybes, mokslo tiriamąsias įstaigas ir įmones iš Adrijos ir Jonijos jūrų regiono ir iš už jo ribų.

Tačiau nuveikti dar reikia daug, visų pirma plėtojant sąsajas ir sinergiją su ES finansuojamomis teritorinėmis priemonėmis (įskaitant iniciatyvą LEADER). Be to, nors kai kurie suinteresuotieji subjektai praneša, kad subnacionalinių administracinių lygmenų subjektai vis dažniau turi galimybę dalyvauti makroregioninių strategijų valdyme, kai kuriuose regionuose jų galimybės veikti vis dar yra ribotos.

7. PARTNERYSTĖ, ĮTRAUKIANTI PILIETINĘ VISUOMENĘ, VIETOS BENDRUOMENES IR JAUNIMĄ

¹² https://ec.europa.eu/regional_policy/information-sources/cohesion-report_en

¹³ <https://smartera-project.eu/>

¹⁴ <https://interreg-baltic.eu/project/bsr-cultural-pearls/>

¹⁵ <https://interreg-baltic.eu/project/bamur/>

¹⁶ <https://interreg-baltic.eu/project/baltic-ukh/>

Būtinamas aktyvus pilietinės visuomenės, vietos bendruomenių ir jaunimo dalyvavimas makroregioninėse strategijose. E. Lettos pranešime¹⁷ pabrėžiama, kad bendroji rinka turėtų įgalinti žmones, o ne kurti sąlygas, kuriomis jie jaučiasi priversti persikelti gyventi kitur, kad galėtų susikurti gerovę, ir teigiama, kad asmenys, norintys prisidėti prie savo vietos bendruomenių vystymosi, turi turėti galimybių tai daryti.

Visi makroregioninių strategijų suinteresuotieji subjektai pripažįsta, kad svarbu mažinti atotrūkį tarp vietos ir regioninių veiksmų ir Europos politinių prioritetų, o pilietinės visuomenės organizacijų vaidmuo strategijose ilgainiui didėja. Tai padeda didinti jų poveikį stiprinant pasitikėjimą ir priimant geresnius sprendimus.

Kai kuriais atvejais, ypač įgyvendinant Baltijos jūros ir Dunojaus regionų strategijas, pilietinės visuomenės organizacijos tiesiogiai dalyvauja strategijos valdyme kaip teminės koordinatorės ir iniciatyvinių grupių narės. Tačiau šiuo metu pilietinė visuomenė dauguma atvejų dalyvauja naudodamasi specialiomis platformomis, pavyzdžiui, Adrijos ir Jonijos jūrų iniciatyva ir jos tinklais. Įgyvendinant Alpių regiono strategiją pilietinė visuomenė dalyvauja veikloje, kurią organizuoja veiklos grupės ir pirmininkaujančios valstybės.

Tam tikra veikla yra konkrečiai susijusi su valdžios institucijų ir pilietinės visuomenės organizacijų bendradarbiavimu. Pavyzdžiui, pagal Baltijos jūros regiono strategiją įgyvendinama iniciatyva *We Make Transition!*¹⁸ ir projektas *KidsLikeUs*¹⁹, o pagal programą „Europos horizontas“ finansuojamas ES kelrodės iniciatyvos projektas *DANUBE4all*²⁰. Vykdamas šiuos projektus prisidedama prie gero valdymo stiprinant administracinius gebėjimus ir kuriant stiprias institucijas.

Kelios šalys turi nacionalines ir regionines platformas, skirtas pilietinės visuomenės dalyvavimui makroregioninėse strategijose skatinti. Tačiau pilietinės visuomenės įtraukimas į strategijos valdymo struktūras ir kitus darbo organus turi būti nuolat stiprinamas ir reguliariai stebimas. Vykstant pilietinės visuomenės organizacijų įtakos ir dalyvavimo stiprinimo procesui, Europos namai Budapešte²¹ 2024 m. sėkmingai inicijavo įtraukaus makroregioninio pilietinės visuomenės organizacijų tinklo sukūrimą. Šis naujas bendradarbiavimo būdas yra tarpmakroregioninio pobūdžio ir jo dalis yra tvirta advokatavimo funkcija.

¹⁷ *Much more than a market (Daug daugiau nei rinka)*. Enrico Letta, 2024 m. balandžio mėn.

¹⁸ <https://interreg-baltic.eu/project/we-make-transition/>

¹⁹ <https://interreg-baltic.eu/project/kidslikeus/>

²⁰ <https://www.icpdr.org/tasks-topics/tasks/river-basin-management/danube4all-project-brighter-future-our-danube>

²¹ <https://europeanhouse.hu/>

Makroregioninės strategijos ir jaunimas

Įtraukiant jaunimą lyderė yra Alpių regiono strategija. Pirmą kartą būtent pagal ją 2021 m. įsteigta jaunimo taryba. 2023 m. liepos mėn. **Alpių jaunimo taryba** parengė pozicijos dokumentą, kuriame išdėstyti jos darbo prioritetai. Tarp nusistovėjusių iniciatyvų, kuriomis skatinama su jaunimu susijusi veikla, yra konkursas *Pitch Your Project* ir vasaros stovyklos.

Baltijos jūros regiono strategijoje jaunimo dalyvavimą visų pirma skatina **Baltijos jūros jaunimo forumas**. Baltijos jūros valstybių taryba koordinuoja atstovavimą jaunimui įvairiose politikos srityse, teikdama išteklius atitinkamų suinteresuotųjų subjektų gebėjimams stiprinti. 2022 m. Baltijos jūros regiono jaunimo deklaracijoje, paskelbtoje 2022 m. rugsėjo mėn. Lapenrantoje vykusiame metiniame forume, politikos formuotojams pateikiamos rekomendacijos dėl jaunimo perspektyvų integravimo.

Dunojaus jaunimo taryba buvo įsteigta 2022 m. spalio mėn. Ataskaitiniu laikotarpiu buvo surengtos dvi gebėjimų stiprinimo sesijos, ir jaunimo tarybos nariai dalyvavo visuose strategijos valdymo posėdžiuose. Strategija taip pat sukurtas Dunojaus jaunimo organizacijų tinklas. Šis organas vienija nacionalines ar regionines jaunimo organizacijas arba kitus regiono ne pelno subjektus, kurie dirba su jaunimu susijusiais klausimais.

Įgyvendinant **Adrijos ir Jonijos jūrų regiono strategiją** 2024 m. vasarą į jaunimo tarybą buvo nominuota 20 narių (po du narius iš kiekvienos dalyvaujančios šalies), kurių amžius buvo 18–29 metai. Jaunimo taryba užtikrins, kad jaunimas galėtų aktyviai dalyvauti ir kad jo požiūriui būtų atstovaujama visose strategijos struktūrose, kad būtų kuriama įtraukesnė politika, kuria būtų geriau atsižvelgiama į viso jaunimo poreikius ir siekius, ir skatinamas kartų dialogas bei supratimas.

8. VALDYMO IR ADMINISTRACINIŲ GEBĖJIMŲ TOBULINIMAS

Įgyvendinant visas makroregionines strategijas, politikos lygmeniui atstovauja užsienio reikalų ministrai ir, tam tikrais atvejais, už sanglaudos politiką ir ES finansavimą atsakingi ministrai ar institucijos. Įgyvendinant strategijas, kurios apima Vakarų Balkanų šalis kandidatės, pasirengimo narystei pagalbos priemonės nacionaliniai koordinatoriai teikia politines ir strategines gaires. Be to, visos šalys kandidatės laikosi taikytinų ES finansinių priemonių nuostatų.

Pagal Alpių regiono strategiją valdžios institucijos atlieka svarbų vaidmenį politinėse ir strateginėse diskusijose visais valdymo lygmenimis. Subnacionaliniai administraciniai lygmenys taip pat įtraukti į kitų strategijų valdymą. Tačiau jų aktyvumo lygis nevienodas ir ne toks akivaizdus kaip Alpių regiono strategijoje.

Šiuo metu visų strategijų atveju yra taikoma nustatyta rotacijos principu pirmininkaujančių valstybių eilės tvarka ir paeiliui pirmininkaujančių valstybių (pirmininkavusios, pirmininkaujančios ir pirmininkausiančios) trejeto formatas. Rotacijos tvarka pirmininkaujančios valstybės vaidmuo vis didėja, o jį dar labiau sustiprino keturių makroregioninių strategijų **pirmininkaujančių valstybių trejetų** grupė, kuri reguliariai susitinka, kad aptartų bendrus susirūpinimą keliančius klausimus. Tokio bendradarbiavimo naudą įgyvendinant keturias makroregionines strategijas ypač pabrėžė šalys, dalyvaujančios įgyvendinant dvi ar tris strategijas.

Trejeto formato tvirtumu įsitikinta 2022 m., kai Dunojaus regiono strategijos pirmininkė buvo Ukraina ir kai dėl Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą pirmininkaujanti valstybė du mėnesius negalėjo atlikti visų savo užduočių. Vadovaudamosi solidarumo principu ir atsižvelgdamos į padėtį Ukrainoje, kitos Dunojaus regiono strategijos pirmininkaujančių

valstybių trejeto narės – Slovakija ir Slovėnija – sutarė imtis veiksmų ir metinis forumas buvo surengtas Slovakijoje, netoli Ukrainos sienos.

Siekdamos skatinti dar didesnę keitimąsi patirtimi ir geriausios praktikos perdavimą, makroregioninių strategijų pirmininkaujančios valstybės kartu su Komisija ir naudodamosi parama pagal INTERREG programą *Interact* toliau plėtojo bendradarbiavimo tinklus, mokymo kursus, metodologijas ir priemones. Makroregioninių strategijų su jūrų komponentu atveju labai svarbu palaikyti dialogą su jūrų baseinų strategijomis ir bendradarbiauti su jūrų sektoriaus suinteresuotaisiais subjektais.

Visų keturių makroregioninių strategijų atveju jau naudojamos **techninės paramos struktūros**. Apskritai šias struktūras labai vertina už strategijų įgyvendinimą atsakingi asmenys. Tačiau joms turi būti suteikta pakankamai išteklių, kad jos galėtų deramai atlikti savo užduotis.

Pagrindiniai strategijų valdymo dalyviai yra makroregioninių strategijų **nacionaliniai koordinatoriai**. Jie veikia kaip sąsaja tarp politikos lygmens, kuriam jie teikia įgyvendinimo ataskaitas ir pasiūlymus, ir įgyvendinimo lygmens, kuriam jie teikia strategines gaires. Jie koordinuoja darbą nacionaliniu lygmeniu ir užtikrina, kad visi už įgyvendinimą jų šalyje atsakingi asmenys aktyviai dalyvautų darbe.

Strategijos valdymo pagrindas – **teminiai koordinatoriai** ir jų iniciatyvinės ar veiksmų grupės. Jie yra kasdienio makroregioninių strategijų veiksmų planų įgyvendinimo varomoji jėga ir jų vaidmuo pastebimai išaugo.

Visos susijusios šalys sutaria, kad svarbu įgalinti už įgyvendinimą atsakingus subjektus suteikiant aiškius įgaliojimus, užtikrinant veiksmingus sprendimų priėmimo pajėgumus ir pateikiant aiškią viziją, pagal kurią jų darbas būtų matyti platesniame politiniame kontekste. Jie taip pat sutinka, kad strategijos turi būti labiau tiesiogiai siejamos su nacionaliniais, regioniniais ir vietos suinteresuotaisiais subjektais bei su politiniu lygmeniu. Vis dėlto, nors administraciniai gebėjimai ir strategijose apibrėžtos valdymo struktūros tobulėja, tebekyla sunkumų palaikyti politinį susidomėjimą, užtikrinti visapusišką suinteresuotųjų subjektų dalyvavimą ir skirti pakankamai išteklių įgyvendinimui. Nors kai kurios teminės sritys ir jų iniciatyvinės bei veiksmų grupės sėkmingai veikia jau dešimtmetį ar ilgiau, kitose srityse ir toliau kyla sunkumų.

Daugelio teminių koordinatorių nurodytas konkretus sunkumas yra poreikis užtikrinti, kad visos šalys užtikrintų tinkamą dalyvavimą teminėse veiksmų ir iniciatyvinėse grupėse. Dėl menko dalyvavimo tokiose grupėse mažėja veiksmingumas, o tai reiškia, kad nėra visapusiškai atstovaujama visai atitinkamos strategijos geografinė teritorija. Bendraujant su teminiais ir nacionaliniais koordinatoriais būtinos geros žinios ir informuotumas apie paskirtas užduotis. Be to, labai skiriasi iniciatyvinių ir veiksmų grupių narių įgaliojimai. Kai kurie iš jų turi reikiamų priemonių sprendimams priimti, o kai kurių galimybės dalyvauti tėra ribotos. Dėl nuolatinės kaitos reikia papildomos paramos naujiems nariams, kad jie galėtų veiksmingai prisidėti prie atitinkamos teminės srities laimėjimų.

Jų dalyvavimą galėtų palaikyti organizuota gebėjimų stiprinimo veikla, įskaitant naujų narių supažindinimo veiklą, ir teminis dėmesys pasiekiamiems tikslams, taip pat reguliarūs ryšiai su iniciatyvinės ir (arba) veiksmų grupės nariais. Tačiau tam, kad strategijų potencialas būtų kuo didesnis, visos šalys privalo užtikrinti, kad teminiams koordinatoriams būtų suteikti tinkami ištekliai jų darbui atlikti. Visų pirma paskiriant tinkamus asmenis turėtų būti greitai užpildytos visos laisvos vietos ir turėtų būti skatinamas ir stiprinamas aktyvus dabartinių narių dalyvavimas. Be to, koordinatoriai privalo glaudžiai bendradarbiauti su politinio lygmens atstovais, kad būtų užtikrintas koordinavimas, sinergija ir tvirtas vadovavimas.

9. GALIMYBĖ GAUTI FINANSAVIMĄ IR INTEGRAVIMO KONCEPCIJA

Makroregioninės strategijos neturi joms skirto finansavimo. Jos buvo sukurtos siekiant nustatyti bendradarbiavimo temas naudojantis Europos, regioniniais, nacionaliniais ir kitais finansavimo šaltiniais. Dėl makroregioninio bendradarbiavimo tarptautinio pobūdžio svarbų vaidmenį remiant strategijas atlieka INTERREG programos. Keturios su makroregioninėmis strategijomis susijusios **INTERREG tarptautinės programos** – INTERREG Baltijos jūros regionas, INTERREG Dunojaus regionas, INTERREG Alpių erdvė ir INTERREG ADRION – suteikė unikalią sistemą makroregioninių strategijų pažangai skatinti, integruojant jų tikslus į programų teminius prioritetus. Šiomis programomis sukurta sistema, skirta valdymo struktūroms, komunikacijai ir makroregioninių strategijų koordinatorių gebėjimų stiprinimui tarptautiniame kontekste remti, įgyvendinant sudėtingas projektų schemas.

Programos atliko labai svarbų vaidmenį įgyvendinant makroregioninius veiksmų planus, nes jos yra pagrindinis daugelio makroregioninių projektų finansavimo šaltinis įvairiose srityse. Daug jų pavyzdžių pateikta pridedamame Komisijos tarnybų darbiname dokumente ir šios ataskaitos 3 puslapyje esančiame lange. Be to, INTERREG tarptautinės programos aktyviai padeda makroregioninių strategijų teminiams koordinatoriams naudoti programos lėšas makroregioninėms iniciatyvoms plėtoti ir ryšiams su organizacijomis, gebančiomis įgyvendinti projektus, megzti. INTERREG NEXT tarptautinėmis programomis taip pat veiksmingai skatinamas regioninis bendradarbiavimas Juodosios ir Viduržemio jūrų regionuose, remiant įvairius projektus, kurie dera su pagrindiniais atitinkamų jūrų baseinų strategijų politikos prioritetais.

Tačiau makroregioninių strategijų mastas ir užmojis viršija pagal INTERREG skiriamą finansavimą. Todėl buvo išplėta integravimo sąvoka, visų pirma 2021–2027 m. laikotarpiu, kad įgyvendinti strategijas būtų galima ir naudojantis kitomis lėšomis. Toks finansavimas apima **Pasirengimo narystei pagalbos priemonę** ir **Kaimynystės, vystomojo ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonę**. Suderinti šiuos šaltinius, kurių taisyklės, metodikos ir terminai bei struktūros yra skirtingi, – papildomas uždavinys.

Finansavimas taip pat skiriamas pagal pagrindines regionines ir nacionalines sanglaudos politikos programas, naudojant **Europos regioninės plėtros fondo** ir **Europos socialinio fondo** lėšas. Be to, parama makroregioninėms strategijoms teikiama pagal Komisijos tiesiogiai valdomas programas ir visuose Komisijos generaliniuose direktoratuose įsteigti kontaktiniai punktai. Po diskusijų Komisijoje į kai kurias šių programų darbo programas buvo įtrauktos nuorodos į makroregionines strategijas, o keli kvietimai teikti pasiūlymus konkrečiai skirti makroregioninėms strategijoms. Finansavimas visų pirma teikiamas pagal programas **LIFE**, **Europos horizontas** ir **Erasmus** bei **Europos infrastruktūros tinklų priemonę**, taip pat pagal **Europos Sąjungos civilinės saugos mechanizmą**.

Glaudus strategijų ir vadovaujančiųjų institucijų bendradarbiavimas padeda įgyvendinti veiksmingą integravimo procesą. Baltijos, Dunojaus bei Adrijos ir Jonijos jūrų regionuose sukurti sanglaudos politikos fondus ir, kai tinkama, Pasirengimo narystei pagalbos priemonę, taip pat Kaimynystės, vystomojo ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonę valdančių institucijų tinklai. Pagal Alpių regiono strategiją savo darbą, visų pirma transporto srityje, tęsė finansinio dialogo tinklai. Ateityje šie tinklai turėtų veikti aktyviau.

Koordinavimas ir bendradarbiavimas yra veiksmingesnis, kai nacionaliniai koordinatoriai taip pat yra sanglaudos politikos programų valdymo komitetų nariai arba stebėtojai ir kai šių programų atstovai dalyvauja nacionalinėse makroregioninių strategijų koordinavimo struktūrose. Galiausiai dėl didesnės tarptautinės konkurencijos reikia įvairesnių vertės grandinių. Šiuo atžvilgiu strategijoms būtų naudingas aktyvesnis įmonių ir MVĮ dalyvavimas.

Tvirtas išvadas iš strategijų integravimo į platesnį programų rinkinį rezultatų daryti dar per anksti. Nors strategijų suinteresuotųjų subjektų pateikta pradinė informacija rodo, kad integravimas galėjo būti sėkminga praktika centralizuotai valdomų programų atveju²², strategijų veiklos, finansuojamos iš Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondo arba Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai, pavyzdžių yra mažiau.

10. STRATEGIJŲ POVEIKIO VERTINIMAS VYKDANT STEBĖSENĄ IR VERTINIMĄ

Bėgant metams makroregioninės strategijos davė daug rezultatų ir jomis daug pasiekta – nuo naujų koordinavimo ir bendradarbiavimo procesų iki konkrečių tarptautinių projektų ir veiklos palengvinimo ir įgyvendinimo. Kad būtų galima stebėti pažangą, pagal visas strategijas buvo tęsiamas darbas siekiant sukurti veiksmingas stebėsenos ir vertinimo sistemas.

2022 m. Dunojaus regiono strategijoje nustatyta visapusiška stebėsenos sistema, kurioje į vieną visapusišką internetinę ataskaitų teikimo priemonę sujungiami įvairūs ataskaitų teikimo aspektai. 2024 m. paskelbtas konkursas dėl proceso vykdymo ir pradėtas įgyvendinimo vertinimas. Numatoma, kad galutinė ataskaita bus paskelbta iki 2025 m. pavasario. Adrijos ir Jonijos jūrų regiono strategijos peržiūros procesas suteikė galimybę iš esmės persvarstyti jos stebėsenos sistemą, visų pirma nustatant į naująjį veiksmų planą įtrauktų prioritetų rodiklius ir tikslus. Ataskaitinio laikotarpio pabaigoje Baltijos jūros regiono strategijos stebėsenos ir vertinimo sistema buvo baigta, tačiau dar nebuvo visiškai veikianti. Šiuo metu atnaujinant veiksmų planą rengiami ir nauji veiksmų stebėsenos rodikliai. Alpių regiono strategijos stebėsenos matrica (angl. *Alpine Strategy Monitoring Matrix*) yra pagrindinė strategijos įgyvendinimo pažangos stebėsenos priemonė. Ji šiuo metu peržiūrima ir veiklos rodikliai bus atnaujinami.

Siekiant toliau stiprinti visų makroregioninių techninės paramos struktūrų gebėjimus kurti stebėsenos ir vertinimo sistemas, pagal INTERREG programą *Interact* imtasi iniciatyvos 2024 m. surengti keletą praktinių seminarų. Buvo siekiama pateikti išsamų ir praktinį įgyvendinimo pasiūlymą, kuriame būtų nustatytos atitinkamos makroregioninių strategijų poveikio nustatymo ir vertinimo sistemos, metodai ir priemonės ir parengtos idėjos, kaip dirbti su vertinimo klausimais. Tai galėtų padėti nustatyti trūkumus ir stipriąsias vietas ir padidinti politinį susidomėjimą makroregioninėmis strategijomis.

11. SU STRATEGIJOMIS SUSIJUSI KOMUNIKACIJA

Kadangi įgyvendinant visas makroregionines strategijas sukurti techninės paramos padaliniai, ataskaitiniu laikotarpiu buvo sustiprinta komunikacijos veikla. Baltijos jūros strategijos punktas pradėjo veikti 2022 m. spalio mėn. Daugiausia dėmesio jame skiriama tiek vidaus, tiek išorės komunikacijos pastangų stiprinimui tobulinant žinutes, gerinant suinteresuotųjų subjektų komunikacijos įgūdžius, rengiant kokybišką medžiagą ir siūlant mokymus politikos sričių koordinatoriams, kaip veiksmingai pademonstruoti strategijos pridėtinę vertę.

Slovėnijos pirmininkavimo Dunojaus regiono strategijai metu buvo parengti naratyvai, skirti pabrėžti strategijos įtakai regione. Siekiant padidinti Dunojaus regiono strategijos pavyzdinių projektų matomumą, 2022 ir 2023 m. buvo surengtos dvi atskiros socialinės žiniasklaidos kampanijos. Vėliau, vykdant 2024 m. pradėtą internetinę kampaniją, vienas pavyzdinių naratyvų pogrupis buvo panaudotas kuriant dvylika reklaminių vaizdo siužetų ir e. reklamjuostes.

²² Pavyzdžiai pateikti prie šios ataskaitos priedamame Komisijos tarnybų darbiname dokumente.

Igyvendinant Adrijos ir Jonijos jūrų regiono strategiją daugiausia dėmesio buvo skiriama suinteresuotųjų subjektų komunikacijos įgūdžių gerinimui ir jaunimo įtraukimui. Labai svarbios siekiant šių tikslų buvo Komunikacijos akademijos, 2022 m. surengtos internetu, o 2023 m. – Salonikuose, nes jomis užtikrinta veiksminga pagrindinių strategijos idėjų sklaida. Per pastaruosius dvejus metus buvo suorganizuota daugiau kaip 20 teminių renginių siekiant surengti diskusijas su atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais tais klausimais, kurių kyla pagal kiekvieną strategijos ramstį.

2022 m. sukurtas Alpių regiono strategijos techninis sekretoriatas ir 2023 m. pradėtas Alpių rėmimo strategijos projektas buvo svarbūs žingsniai plėtojant koordinuotą komunikaciją. Vėliau atlikus strategijos interneto svetainės techninius auditus ji buvo pertvarkyta siekiant užtikrinti didesnę duomenų, surinktų įgyvendinant strategiją, saugumą laikantis duomenų apsaugos taisyklių ir patogesnę naudoti sąsają keliomis kalbomis. Į Alpių regiono strategijos svetainę įtraukus jaunimui skirtą dalį būtų galima geriau bendradarbiauti su regiono jaunimu per įvairius renginius ir vykdam iniciatyvas.

Igyvendinant strategijas organizuojami metiniai forumai yra svarbūs politiniai susirinkimai, kuriuose užtikrinamas aukšto lygio politinis atstovavimas. Be to, ES makroregioninių strategijų savaitė tapo didžiausiu Briuselyje organizuojamu renginiu, kurio tikslas – plėtoti suinteresuotųjų subjektų ryšius su ES institucijų, mokslinių tyrimų ir akademinės bendruomenės, pilietinės visuomenės organizacijų ir plačiosios visuomenės atstovais. 2023 m. šios savaitės metu daugiausia dėmesio skirta energetikai, įgūdžiams ir finansavimui. 2024 m. Komisija išplėtė šią savaitę, siekdama į ją taip pat įtraukti ES jūrų baseinų strategijas, kad bendradarbiavimas, koordinavimas ir sinergija būtų akcentuojami visais lygmenimis. Į ją buvo įtraukta naujovė – vadinamųjų greitųjų pasimatymų renginys, kuriame dalyvavo daugiau kaip 20 Komisijos generalinių direktoratų atstovai ir makroregioninių bei jūrų baseinų strategijų suinteresuotieji subjektai.

Tačiau, nepaisant šių pastangų, apie makroregionines strategijas ir toliau žinoma palyginti nedaug. „Eurobarometro“ duomenimis, 2023 m. regioninis informuotumas apie geriausiai žinomą strategiją siekė 40 proc. Šis skaičius yra mažesnis už sanglaudos politikos fondų, apie kuriuos žino 46 proc. respondentų ES lygmeniu, skaičių ir gerokai mažesnis už programos „Erasmus“ žinomumą (58 proc.). Todėl reikia dėti daugiau pastangų siekiant toliau plėsti visuomenės žinias apie makroregionines strategijas ir didinti jų poveikio bei rezultatų matomumą, pavyzdžiui, pabrėžiant daugelį sėkmingų įgyvendinant strategijas sukurtų projektų ir procesų.

12. TOLESNI VEIKSMAI

Visos strategijos buvo veiksmingos skatinant žaliąją pertvarką ir tam tikru mastu skaitmeninę ir sąžiningą pertvarką. Ateityje visų pirma turėtų būti intensyvinamas darbas pastarosiose srityse. Be to, nors padaryta tam tikra pažanga, daugiau dėmesio turėtų būti skiriama energetikos pertvarkai, papildant keturių aukšto lygio politinių grupių darbą, kuriuo palengvinamas regioninis bendradarbiavimas energetikos pertvarkos²³, Europos ekonomikos konkurencingumo ir demografinių uždavinių, įskaitant protų nutekėjimą, senėjimą ir žmonių judumo valdymą, sprendimo srityse. Be to, čia reikėtų įtraukti atsparumo, rizikos ir saugumo temas. Galiausiai reikėtų stiprinti strategijų, kaip ES plėtros spartintojų, vaidmenį.

²³ Šiaurės jūros šalių energetikos srities bendradarbiavimas (NSEC), Baltijos energijos rinkos jungčių planas (BEMIP), Pietvakarių Europos aukšto lygio grupė ir Vidurio ir Pietryčių Europos energijos tinklų sujungiamumo (CESEC) aukšto lygio grupė.

Kalbant apie valdymą, nors visos šalys sutinka, kad reikia įgalinti už strategijų įgyvendinimą atsakingus asmenis, suteikiant jiems aiškius įgaliojimus ir veiksmingus sprendimų priėmimo pajėgumus, daugeliui nacionalinių ir teminių koordinatorių vis dar trūksta išteklių ir paramos – tiek personalo, tiek finansavimo. Todėl visos šalys turi užtikrinti tinkamus išteklius koordinatoriams, kad jie galėtų deramai atlikti savo darbą ir kad įgyvendinant strategijas galėtų būti išnaudotas visas jų potencialas. Todėl įgyvendinant makroregionines strategijas taip pat turėtų dalyvauti visi pagrindiniai suinteresuotieji subjektai, įskaitant vietas ir regionų subjektus ir nepakankamai atstovaujamas grupes, pavyzdžiui, pilietinės visuomenės organizacijas, akademinę bendruomenę, įmones ir klasterius. Siekiant palengvinti nuolatinį dialogą ir dalijimąsi žiniomis su jaunimu, turėtų būti daroma pažanga siekiant įtraukti jį į strategijos valdymą.

Kalbant apie makroregioninių strategijų integravimą į finansavimo srautus, išskyrus sėkmingus ryšius su tarptautinėmis INTERREG programomis, daryti tvirtas išvadas dar per anksti. Pagrindinė ateinančių metų užduotis bus tinkamai stebėti, koku mastu buvo įgyvendintos šios nuostatos, ir imtis tolesnių veiksmų.

Siekiant sustiprinti bendradarbiavimo pastangų socialinį, ekonominį, aplinkosauginį ir teritorinį poveikį, reikia stiprinti makroregioninių strategijų ir jūrų baseinų strategijų sinergiją. Taip bus užtikrintas tolesnis šių strategijų papildomumas ir suderinamumas, kartu didinant gerosios praktikos tarpusavio sąveiką ir abipusį mokymąsi.

Nepaisant didelių pastangų, galima nuveikti dar daugiau didinant informuotumą apie makroregionines strategijas tiek jų regionuose, tiek visoje Europoje. Įgyvendinant visas strategijas nuolat siekiama didinti jų gebėjimus veiksmingiau komunikuoti, ypač apie jų poveikį ir rezultatus. Kita vertus, makroregioninė koncepcija tebėra patraukli ir jai skiriamas dėmesys visoje Europoje – per neseniai vykusias konsultacijas dėl INTERREG ateities vykdytos makroregioninių strategijų konsultacijos su suinteresuotaisiais subjektais sukėlė didelį susidomėjimą ir jose aktyviai dalyvauta. Vis dėlto norint, kad strategijos atliktų aktyvesnį vaidmenį kuriant klestinčią, tvarią ir saugią Europą, jas įgyvendinant turi būti toliau plėtojamas gebėjimas nuolat prisitaikyti prie kintančios aplinkos. Tai būtina, kad makroregioninės strategijos išliktų patrauklios ir aktualios.